

חשיפה בפרסום ראשון

יסורין של אהבה שאין בהם ביטול תורה

מערכת 'דברי שיח' הורשתה להציץ בחלקים מתוך פרקי יומן אישי שנכתבו על ידי אחד ומיוחד שבמקורבי רבינו הגר"ח קניבסקי זי"ע ששהה לצידו, ורשם חלק ממה שראו עיניו - עיני בשר, אודות התקופה האחרונה בחייו של רבינו שהתנסה ביסורין נוראים ברמ"ח אבריו ושס"ה גידין, והפליא בהתרוממות הרוח על החומר. | אבלו בליבו צהלתו על פניו.

שלישי רביעי כ"ד כ"ה סיון תש"פ

בלי כל התרעה מוקדמת, רבינו החל לחוש בחולשה נוראה. אין לו כוח אפילו לקום מהמיטה, שוכב הרבה באפיסת כוחות, ובמאמץ רב משתדל ללמוד את 'חובותיו'. כאשר הגיע זמן התפילה הוא קם במאמץ רב ונאנח מאוד וגנח מייסורים. הגניחות מצמררות ממש ומזכירות כי בעוונותינו הוא סובל, הצדיק נושא את חוליינו.

רבינו סירב לשתות ולאכול והיה על סף התייבשות, בדיקות מהירות נערכו, וייעוץ דחוף עם הפרופ' המטפל, שואלים ודורשין כדת מה לעשות, הוחלט שלב ראשון להביא 'אח' רפואי מומחה לחבר אותו לעירוי לקבלת נוזלים. רבינו כדרכו, שותק ולא שואל שום שאלות בעניני רפואה, הוא לא מתעניין ולא מברר. לדידו, הרמב"ם והגמרא הם ספרי רפואה הטובים ביותר.

השיפור אכן מגיע אבל איטי ממש, ורק ביום חמישי הוא אכן מתחזק מעט והדבר ראשון הוא מבקש לשבת קצת, והחל ללמוד במרץ כמה שעות, גמרא מסכת יומא. מלבד זה לא היה לו כוח לכלום, ומידי פעם נאנח ביסורים כואבים.

בני הבית עדיין מודאגים מאוד, שכן אם אין בגוף קמח אין תורה, הוא עדיין מסרב לאכול ולשתות, ובתו הרבנית צביון שמגיע במסירות לבקרו כל יום יוצאת בהרגשה נוראה, ספר תורה שרוי בצער, לא היה לו אפילו כוח להביט בה ולהשיב לה על שלומו.

לקראת הערב הטבה קלה.

מישהו לחש לי שהכל החל בתאריך כ' סיון - יום תענית צדיקים. אז נגזר משמים על רבינו לקבל מנת יסורין גדושה לכפר על נפשות העם.

יום שישי עש"ק קורח תש"פ

כמה מתאים לתאריך, הנהג המסור בכל לב הרב ישע"י אפשטין מספר שקיבל טלפון מגבאי קהילה ב... שהשבוע פרצה מחלוקת גדולה בבית הכנסת על רקע מנוי גבאי חדש, ומבקש ברכה דחופה מרבינו להשיב את השלום...

שישי אחרי צהרים מרן כרגיל קורא את שנים מקרא, הוציאו לו מהיד את החיבור לעירוי, והולך קצת לנוח עד לכניסת שבת, בכניסת שבת נראה הטבה מעט ואחרי ערבית מבקשים הסכמתו שיבוא לבית הכנסת לדרמן הסמוך, ויעבור דרך הגשר, לענות גוט שבת לציבור הרב הצמא רק לנענוע ראש. ראות פניך כראות פני אלוקים. ואכן רבינו נענה ואחרי ערבית יצא לבית הכנסת.

ועל כך בדיוק נאמר 'אין בעל הנס מכיר בניסו' הציבור האדיר שהגיע כמידי שבוע לא יודע כי אתמול היה גרוע מאוד, ועכשיו ב"ה להודות ולהלל כי יש לו כוח לשבת על כסא! כלום לא מובן מאליו. על כל נשימה ונשימה תהלל י-ה.

סעודה א' וב' רבינו כמעט לא טעם כלום, אך בסעודה ג' הוטב כוחו וטעם ושתה מעט יותר, כדי ליתן חיות בגוף החלוש, רבי גדליה הוניגסברג והרב אפשטין פורצים בשירה ספונטנית 'הטוב כי לא כלו רחמיו'.

כמובן, במהלך הסעודה מרן בודק אם יש מנין אנשים שיהיה זימון בעשרה ויאמרו 'אלוקינו' אך במצב הנוכחי הגבאים הממונים על הסדר סגרו היטב את הדלת. אף אחד אינו מורשה להיכנס, בקושי זימון בשלושה היה.

זכיתי לשאול אותו אודות שידוך עם בעלי תשובה וכמובן התיר, ושאלה נוספת מסדר היום 'קורונה', גם עליה השיב בס"ד.

ער"ח תמוז תש"פ

אמש יצא רבינו למעמד התפילה של קופת העיר בבית הכנסת לדרמן.

ראש חודש תמוז תש"פ

התפילה בוקעת מפי כולם בכונה גדולה, חדש עלינו את החודש הזה... לששון ולשמחה, ולוואי ורבינו שליט"א יחוש בטוב ויוכל לחדש עבודתו כקדם בבריות גופא ונהורא מעליא.

ב' דר"ח תמוז תש"פ

מרן שליט"א כמעט אינו מוציא הגה מפיו, הוא ממעט בדיבור כבר כשבוע ימים, את הלימודים והתפילות הוא אומר בפיו בלי להוציא בקול, וכשמפצירים לשמוע ברכה הוא משיב בו"ה או רפו"ש. הבוקר שאלתי מספר שאלות בעניינים שהזמן גרמן, והשיב בחסדי ה'.

חמישי ג' תמוז תש"פ

בהתאם להחלטת הרופאים, החל רבינו יוצא לשאוף אויר בשפת הים של תל אביב, בבוקר, וכבר מרן החזון איש זצ"ל המליץ על המקום כמרפא ומועיל לבריאות.

אמש היתה בתו של רבינו הרבנית קולדצקי תחי' במחיצתו, וראתה הסבל הגדול שלו והיסורים הגדולים שלו, עד שאינו מסוגל אפ"י להכניס לפה דבר מאכל, פרצה בבכי מר ואמרה אוי לי שראיתיך בכך, כי מעולם לא ראתה המצב החמור הזה אצלו, ובכתה בתפילה ודמעות שה' יקל מעליו יסוריו.

ובת קול יוצאת ואומרת 'אשריך שראיתיך בכך שאילמלא לא ראיתיך בכך לא מצאת בי כך' (שבת ל"ג ב'), והקב"ה יקבל תפילות כולם.

רבינו שותק ולא מדבר מאום על יסורין רק נאנח לעיתים, וכדברי הגמרא כי השכר על היסורים היא השתיקה. נראה כאילו היסורים "עוברים על ידו".

ש"ק חוקת תש"פ

'רבות רעות צדיק ומכולם יצילנו ה' זה ההרגשה הבוקר כשבאנו לבית מרן שליט"א ושמענו אותו מברך בקול את ברכות השחר כדי שיענו אמן, ואחרי זה בשחרית בקה"ת קיבל עלית שלישי ובירך בקול, אשרי עין ראתה ושמעה כל זאת. בסעודות שבת כמעט ולא טעם כלום, היה קשה לו האכילה מאוד, אך התאמץ קצת.

יום ראשון

שהותו של מרן על שפת הים התבררה מהר מאוד

בלתי אפשרית. דמותו המוכרת בכל העולם, הן ליהודים בני ברית והן לשאינם בני ברית, הביאה לכך שבכל מקום ניגשים אליו וממילא אין שום רווח ושם מנוחה בשהותו על הים.

בס"ד, ר'... מצא איש יהודי שלצערנו עוד לא שומר תורה ומצוות אך עם לב חם, ששמע כי לבריאותו של הרב דרוש מקום עם אויר צח מול הים, הוא ניא את בשמחה ובכבוד ותרם את חצר טירתו הפרטית בהרצליה שם יש לו חוף פרטי של ים לטובת בריאותו של מרן שליט"א שיוכל לנשום האויר הצח. הבית מפואר ממש כמו מסיפורי האגדות, הכל מרוהט להפליא, חצר ענקית וכסאות נוחים, משב רוח נעים וצח, מרענן ומבריא, כמובן אנו נזכרים בדברי הרמב"ם הידועים כי לפעמים הקב"ה נותן בלב אדם לבנות ארמון גדול במדבר כדי שאחרי שנים יעבור חסיד אחד וייהנה מהצל, זה ההרגשה גם פה, דירה ענקית עם חצר רחבת ידיים, ולבעל הבית אין משפחה ברוכת ילדים, והכל כדי שמרן שליט"א ייהנה.

היהודי הלז, שאפילו אינו "מסורתי" ראה כבוד כה גדול לארח את רבינו, שנתן את מפתח הכניסה לחצר ואמר שהוא נותן רשות מלאה - מתי שירצו יבואו בכבוד!

ומה עושה מרן שליט"א מול הים? שקוע במרחבי הש"ס, אין לו שום הבדל בין חדרו מלא הספרים לבין אויר הצח הפתוח, בשניהם הוא שקוע במחשבת התורה, העיקר שלא יפריעו לו ללמוד. הוא לא שואל שאלות רבות מי ומה, מדוע ולמה, אין לו נ"מ בכל זה.

מראה הים שנשקף ממקום שהותו של מרן
בטירה בהרצליה

רבינו ונהגו המסור רבי ישעי' אפשטין מול
גלי הים השקטים. ובצד נראה האוטו שנכנס
לתוך הבית עד לחוף.

סם פלוני ורופא פלוני

לאחרונה הוחלף הרופא המטפל, והבן ר' שאול אמר לי כי יש לו תחושה לגבי הפרופ' שמטפל במרן כי הסייעתא דשמיא של המלאך רפאל עמו, כי בעבר ניסו כמה רופאים גדולים מאוד לטפל במרן ולא היתה ברכה במעשי ידיהם, והרופא הנוכחי, שאינו יותר מומחה כלל, ואדרבה הוא חילוני גמור אבל נתקיימו דברי הגמרא כי הקב"ה שולח סם פלוני ביד רופא פלוני וכנראה הוא נגזר בהשגחת הבורא להיות השליח, ובס"ד יש שיפור נפלא ב"ה.

הרופא יעץ לשנות בתרופות ומרקם הנוזלים והאכילה, ועד מהרה נראה שיפור.

יום שני י"ד תמוז תש"פ

ראינו את מרן גונח מיסורים, ובני הבית מטפלים בו ומסייעים בסבלנות אדירה, רחוק מעין הזרקורים ומעין אנשים, הדברים שהם עשו לא יודעו לעולם לאף אחד, ורק בורא עולם כותב אותם בספר הזכויות.

כשראיתי המסירות של הנכד רבי אריה המגיע בקביעות של ברזל מבלי להחסיר אף יום, נזכרתי במה שהיה אומר מרן הגרא"ל שטינמן: שני סוגי אנשים צריכים סיוע כי לא יכולים לעשות דברים בכוחות עצמם, תינוקות רכים ואנשים זקנים, אלא שבעוד שאת התינוקות מחבבים מאוד ושמים לטפל בהם, הנה בזקנים בד"כ הטיפול הוא עול ומסירות גדולה, ולרוב האנשים קשה לעשות מלאכתם בשלימות, והטעם, כי לתינוק אין חטאים והוא נקי ולכן הוא אהוב, משא"כ זקן שכבר חטא ונשמתו התלכלכה, שוב אינו אהוב כ"כ עכ"ד.

מיותר לציין כלפי רבינו כי הרי הוא "כבן שנה שלא טעם טעם חטא" (יומא כ"ב). והכל מאושרים לסייע לו בכל רגע ובכל ענין שיצטרך. (ע"י מדרש קהלת פרשה ה' תחילת פיסקא ט"ו הדמיון בין תינוק לזקן).

לפי מצבו הרפואי כעת הדיבור קשה עליו מאוד, בקושי מוציא מעט מילים מהפה, וכמעט אינו אוכל כלום כבר כמעט חודש ימים, ורק שותה משקאות שיש בהם כדי להחיות, התחושה היא שהקב"ה רוצה למרק כל אכילה ושתיה שבמעיו (יומא ד' ב' וע"י תוס' שבת קי"ט: ד"ה קי"ח ב' ד"ה רובם), גם ירד ממשקלו מאוד בתקופה הזו.

מנחה של שבעה עשר בתמוז תש"פ.
פניו המיוסרות של מרן אומרות הכל.
בימין נראה הנכד ר' יעקב ישראל

יום חמישי כ"ד אב תש"פ

היום קרה דבר פלאי, אמרו תחנון בשחרית, ולא סתם תחנון אלא את 'והוא רחום'. כי כידוע בעשרות שנים האחרונות כמעט כל יום רבינו היה סנדק, וגם בחודשים האחרונים שלא שימש כסנדק התפלל עמנו המוהל המומחה רבי שלמה גלבר מידי בוקר, ופטר אותנו מתחנון, ואמש הוא הודיע שהיום לא קיבל שום ברית...

ר' משה סמוטני, מהמתפללים הקבועים, אמר לי כי כבר שנים רבות שלא אמר תחנון בשחרית, וכל שכן והוא רחום שלא, גם שאר המתפללים לא הורגלו באמירת בקשות אלו, אבל משמים כנראה מבקשים עוד תחנונים שנבקש מלפניו ית' על עמו, (מעניין, כי למחרת סיפר לנו המוהל שבצהרי היום היה לו ברית למול... התברר שאבי הבן התקשר להזמין אותו מיד אחרי הלידה, והמוהל רבי שלמה שלא יכל לרשום באותו רגע ביקש ממנו שיתקשר בהמשך שוב, אך ההוא שכח. הגיע רגע הברית ולא הבינו למה הוא לא הגיע, התקשרו, כמובן הוא תיכף הגיע, אבל משמים רצו שיאמרו תחינות נוספות).

ידוע שרבינו רגיל לומר שיום שאומרים בו תחנון הוא יותר יום דין מיום שאין אומרים בו ואכ"מ.

נדיר ביותר! המתפללים במנין של מרן
אומרים תחנון בשחרית!

שבת קודש פרשת מטות מסעי תש"פ

כמידי שבת מברכים בשנים האחרונות גם השבת הגיע חתנו הגדול רבי שרגא שליט"א להתפלל במחיצתו ותיקין, זה השבת היחידה בה אינו מתפלל בבית הכנסת 'תפארת צבי' איצקוביץ, שם הוא מכהן כרב, ואחרי גמר התפילה הוא לוחש לי, אוי, נראה רח"ל כי מצב בריאותו לא נהיה יותר טוב ואף להיפך, הוא חלש מאוד ואין לו כלל כוח לאנשים. שבת היא מלזעזק ורפואה קרובה לבוא.

הלואי ויתקיים לנו התפילה חיים שימלא ה' כל משאלות לבנו לטובה, בקרוב ממש.

יום ראשון פרשת דברים תש"פ

מרן שליט"א נח במיטתו מהורהר כולו בשרעפיו, ראיתי שהשעה כשירה לכך, ושאלתי אותו את השאלה של כלל ישראל: מה רוצה הקב"ה מעמנו, כאשר כחצי שנה אנו דווים וסחופים מאימת מגיפת הקורונה, הושלכנו מבתי התפילות, צדו צעדנו מלכת ברחובותינו, רח"ל הרבה חולים, וגם הבריאים צריכים ישועה שלא יחלו, על מה עשה ה' זאת לנו? הוא הרבה לרגע וענה בחדות: כדי שילכו ללמוד! כלומר, בלי חשבונות, לא לנסות לברוח מהעיקר: להתחזק בלימוד התורה. אמנם אנשים אוהבים

בד"כ סגולות קלות יותר אבל רבינו שליט"א חי עם האמת.

הוספתי לשאול עוד שני דברים אישיים וביקשתי ברכה כללית לשמות של הצרכים לישועה, ובירך את כולם.

רעיון נפלא של אחד מבני הבית, להקל על רבינו להדליק את נרות השבת, הוא האריך את הפתילות וכך הגישה אליהם נעשתה קלה

יום ד' פרשת ראה כ"ב אב תש"פ

זה כבר תקופה ארוכה של כמה שבועות שרבינו לא משמש כסנדק, אין לו הכוחות להניח תינוק על ברכיו, ומה גם נגיף הקורונה המשתולל גם הוא מקשה על הבאת אנשים הביתה, אך היום באופן נדיר וחד פעמי התקיים היום ברית במעונו של מרן שליט"א לבן נינו, בן לינו הרב יהונתן הוניגסברג שליט"א, מרן שליט"א שימש כסנדק והמוהל המומחה הרב שלמה גלבר, המתפלל כל בוקר ותיקין ממילא, שימש כמוהל. ההתרגשות היתה עצומה.

הברית הראשונה. מימין לשמאל: רבינו יושב, והחולשה ניכרת עליו היטב, רבי שרגא שטינמן, אבי הבן ר"י הוניגסברג, המוהל

מחר אי"ה יחול האי"צ של ראש גולת יעקב הגאון הסטייפלר ז"ל, ובדרך כלל סמוך ל"א"צ 'מנצלים' הבני בית ומבקשים איזה עובדא ממרן, או מבקשים אישור לאיזה סיפור שיש עליו ובד"כ הוא מאשר או מכחיש מה שהיה, הוא מרחיב מעט, אבל השנה מרן לא מוציא הגה מהפה בכל מה שלא נוגע לדברים דחופים או חשובים. נראה שהוא גזר על עצמו תענית דיבור מוחלט, הוא לא מוציא מילה מיותרת מהפה. שום כלום. רק מה שנוגע לשאלות חשובות ממש או דברים הכרחיים הוא משיב, בענין סתם סיפורים או הסטוריה אינו מדבר כלום.

הלא דבר הוא. סימן מובהק למשהו שמימי המתחולל פה מתחת עינינו.

שבוע פרשת שופטים תש"פ

לצערנו ולבושתנו אין שום שיפור במצבו הכללי של מרן שליט"א, הוא חלוש מאוד, בקושי יש לו הכוחות להשיב לשאלות, בחדסי ה' התפילות כרגיל וכן סדרי הלימוד במדת האפשר, אבל כל היתר בקושי רב.

אחד מבני הבית 'הבטיח' לי לפני כחודש אחרי שביקר אצלו פרופסור 'כי בתוך שבוע שבועיים נראה כולנו את השיפור', בליבי לעגתי, כי זה דברי טיפשות או אפיקורסות, הרי רואים בחוש כי כל מסכת חייו לא טבעית, התורה והחסד נותנים לו את הכוח, ואם הקב"ה לא נותן לו את האפשרות ללמוד ולעשות חסד עם הציבור כרגיל, מה יבריא אותו? וכי המרשם שהרופא כותב או רפואות שחכמי המדע המציאו? הלא כל אלו שלוחים בעלמא, למי שהולך בדרכי הטבע, לא לחכמים שהם מעל לכל הטבע.

ימי הדין קרבים ובאים, אי"ה נרבה בתפילה ונבקע שערי שמים כדי לזכות עוד הרבה שנים לקיים בנו חכמי ישראל.

אמש התקיים מעמד הסיום על מסכת כלאים מטעם ארגון המשניות 'זכרון חנה' בחצר הבית של מרן, מרן ישב במרפסת והביט בנעשה והיה נראה שהוא מרוצה, לאחר מכן לבקשת בני הבית הוא בירך את המשתתפים.

הנכד המסור ר' יעקב ישראל (יענקי) קניבסקי כבר אינו יודע את נפשו מעומס השאלות המתנקזות זה שבועות ארוכים, כל שאלה דורשת ישוב הדעת ואחריות, ואם בימים כתיקונים מרן שליט"א היה משיב רגע כמימרא, היום כבר קשה יותר, יש שעות שהוא בחולשה ואסור להטריח אותו עם שאלות. הוא מוכרח לנוח.

בכל רגע פנוי ואפשרי הוא מנסה להשחיל עוד שאלה.

הקב"ה ריחם אלינו, ובקשות לברכה זה בקלות יותר, ודורש פחות מאמץ, כל היוצא מפיו יעשה, הוא גוזר והקב"ה מקיים, וב"ה אינו מסרב לברך ולעודד את הנזקקים, ה' ישלח ישועה לכולם במהרה.

שבת קודש פרשת שופטים תש"פ

שיפור ניכר במהלך הסעודה בבריאותו של רבנו שליט"א, הוא התחזק וטעם מכמה אוכלים לכבוד שבת קודש, עובדא שלא היתה כבר זמן רב, וכן שתה מן המשקה בלי כל קושי, כולנו הופתענו ממש, היה זה ממש 'עונג שבת' לראות את השנוי, כנשכנס לחדר הנכד רבי יעקב ישראל (יענקי) הוא הגיב מיד, הלא אמש התחיל הזמן ברוב הישיבות, בודאי יש קשר בין הדברים, ומחר יתחיל הזמן בכל הישיבות יהיה עוד יותר טוב...

כתגובה לנס, 'שלף' הצדיק רבי גדליה הוניגסברג המסור וורט חסידי ('בדיוק היום ראיתי' - כלשונו) בשם אדמו"ר חסידי לבאר מדוע קרבן תודה נאכל דווקא יום ולילה בלבד ולא יותר, ומסביר כדי להזכיר לנו כי כל יום הוא נס בפני עצמו, על המחר צריך כבר להודות בנפרד, בודאי אם היה בית המקדש היינו מביאים כאן מידי יום קרבן תורה, סיים.

בן רבינו רבי שאלו שהקשיב לדברים הוסיף מיד כי ראה בשם הנצי"ב לבאר מדוע בעל הנס מביא כמות של ארבעים חלות, לכאורה זה הרבה מאוד, ומבאר כדי שיצטרך לקרוא לעוד אנשים להספיק לגמור את כל החלות באותו יום ואז ישאלו על מה הסעודה, והוא יספר להם, כך יתרבה הנס והתודה להקב"ה בעולם.

רבינו עצמו ממשיך בשתיקתו וכמעט אינו מוציא מאומה מפיו.

שבת קודש פרשת כי תצא תש"פ

בחסדי ה' זוכים לראות עין בעין ישועת ה', מצבו של רבינו בסימן של שיפור, ב"ה הוא התחזק ויש לו כוח להשיב לשאלות בדרך כלל. גם סעודות השבת נראים כבר טוב יותר. עונג שבת ממש!

זכיתי לשאול רשימה של שאלות ולצאת עם תשובות ברורות, חזרה ההרגשה כי יש לנו שולחני לפרוט אצלו מעות, שידוכים, חינוך, רפואות, הלכה והנהגת חיים - לכל שאלה, תשובה ברורה וחוכמה. כבר אין ספיקות.

הלואי והלואי ונזכה כבר להגיע לישועה השלימה.

יום שני י' אלול תש"פ

הבוקר התחילו הבריתות באופן רשמי. מיד לאחר ותיקין משמש רבינו כסנדק לבריתות שנקבעו, על פי בקשת הגבאים נוקטים משנה זהירות, לא יבואו אל הבית יותר מהמשפחה המצומצמת בלבד של הרך הנולד, ורבינו שליט"א יושב במרפסת, לידו מחיצה שקופה, ומשמש כסנדק.

בשלב ראשון הורשו לשמש רק המוהלים הוותיקים רבי אברהם גולד ורבי שלמה גלבר. זמן הבריתות נקבע רק לאחר שחרית כותיקין כדי לשמור על כוחו המועט של רבינו.

מרגש לראות שכבר בשעה שש וחצי לפנות בוקר מגיעים ילדים רכים ואבות מרוגשים, לבושים בבגדי שבת - בדרך כלל מגיעים מחוץ לעיר, בחשבון פשוט יוצא שהם התעוררו לפני השעה שש בבוקר, והכל כדי לזכות שרבינו שליט"א ישמש כסנדק. אבל, וכי לא שווה? הרי רק כאן בעולם עוד אפשר לזכות להביט בשולי גלימתו.

מטבע הדברים בריתות מצומצמות כאלו מביאות שפע כיבודים לבני הבית, האחד מתכבד באמירת הברכות והשני בכסא של אליהו, האחר ב'מהכסא' ועוד אחר בעמידה לברכות... כולם מאושרים ושמחים.

הברית הראשונה שרבינו החל לחזור להיות
סנדק, אפשר להבחין בדלת החוצצת בינו
לקהל

רביעי י"ג אלול תש"פ

סערה עולמית בכלי התקשורת: פורסם כי הוראת רבינו לא להיבדק מנגיף הקורונה!! ההוראה, שבמקור נאמרה לבחורי ישיבות השוהים במתחם סגור של הישיבה, שגם אם הם חלילה חולים, מכיון שאין שום סיכוי שידביקו אחרים כי הם שוהים בישיבה במקום סגור, אין שום צורך בבדיקה והוא ביטול תורה, התשובה התפרסמה וכמו תמיד התרחבה, ואנשי הממשלה והבריאות יצאו בזעם על 'הרב קניבסקי' שאינו מבין ברפואה ומסכן חיי אדם' עפ"ל, כמובן, אלו מיימינים ואלו משמאילים, ונציגי הציבור החרדי יוצאים במתקפה נגדית וכו'.

(חתנו הגדול הגאון רבי שרגא שטינמן שליט"א אמר בתוך ביתו, כי בודאי אין להרהר אחרי דברי רבנו, ואדרבה, הוא גם כן כל הזמן היה סבור כי אין צורך בבדיקות, מי שחש ברע יישאר במקום סגור או בביתו, אבל היות ומאנשי הבית הוציאו בכוונה את הדברים כדי שיתפרסמו בציבור, הרי זה מעשי פשע ובלתי אחראי, אין שום הצדקה להרגיז את אנשי הממשל, הדבר מביא רק לנזק).

יום שני י"ח אלול תש"פ

עכשיו זה כבר ברור: החל מהיום שהחל רבינו לשמש כסנדק, יש עליה עקבית במצבו. מאותו יום הוא התחזק להגיב תשובות לשואלים, דבר יום ביומו שאפשר לשאול שאלות ולקבל תשובות ברורות. אמנם התשובות קצרות מאוד, אבל תשובה!

הצדיק רבי גדליה הוניגסברג, שכל הזמן 'דחף' ועודד להחזיר את הבריתות, אמר לי כי ברור שאליו מלאך הברית עמד על ימינו לסומכו ולחזקו. פלא פלאים. שום תרופה או רופא לא עשו את זה. שמימי ממש!

"זיקנה אינה מחלה אלא מציאות" כך נוהג העולם לומר.

בימים אלו שלחו בני הבית 'משלוח מנות' מכובד לבעל האכסניא בהרצליה, שם נמצא רבינו כמעט כל בוקר לשאוף אויר צח על שפת הים, כהכרת הטוב כתבו לו ברכה נאה וצירפו לו מתנות נאות. הדבר הזכיר את דברי הקיצור שולחן ערוך בהלכות אלול, הכותב (כלל קכ"ח א') כי 'איש לרעהו ומתנות לאביונים' ראשי תיבות אלול, לרמז שיש להרבות בצדקה...

הכרת הטוב לבעל האכסניא בהרצליה, שאינו
חרדי, על הכנסת האורחים

בין יום כיפור לסוכות תשפ"א

נדבקו בנגיף הקורונה חלק מבני הבית של רבינו, ואך טבעי היה שמסתמא נדבק גם הוא. כולנו - כל בני הבית ידעו כי מהלכי גופו אינם טבעיים, ואף אחד לא נבהל מידי, אבל מכל מקום עקבו היטיב ואכן יום אחד עלה לו מעט החום ועשו בדיקה וראו שהוא נדבק בנגיף.

כמובן, אין שום קבלת קהל.

מודעה על דלת ביתו של רבינו בתקופת השיא של הקורונה

משום מה, החליט מי מאנשי הבית לפרסם את הדבר, והנושא מהר מאוד הופץ והמוני בית ישראל דאגו וחרדו לשלומם. קשה להעביר את ההרגשה זו, אנשים מרגישים שהעולם מתנדנד. כשהאיש היציב שיש לעם ישראל זז, כולם רועדים. מרן שליט"א עצמו הרגיש נפלא לאורך כל הזמן.

מי כעמך ישראל, מיד כשאנשים שמעו על כך שהוא נדבק החלו לזרום 'עצות ותרופות' שונות. יהודי בעל חנות לשיקויים וסמי טבע בצפת שלח בקבוקון יקר שלדבריו נלחם בנגיף, אשה דואגת מגבעתיים שלחה סידרת תרופות בתוספת סגולות מתוך דאגה אמיתית, ארגוני חסד שונים ביקשו מיד לסייע, לרבות מספר מנהלי בית חולים שהתקשרו באופן אישי, וכמובן, כל כלי התקשורת התקשרו וביקשו לברר בדיוק את המצב, כולם כולם רוצים 'עלי יניח צדיק ראשו' להיות ולעזור לצדיק השלם.

בתוך ביתו של רבינו ביקשו להשתמש במגבות נייר שלא תהיה הידבקויות

בחג הסוכות לקראת שמחת תורה נחלש רבינו והוצרך לשימוש בחמצן אויר, ובשמחת תורה במשך ההקפות ישב כהרגלו עם ספר תורה זעיר ולאפו היה משקפי חמצן קטנים. אבל זה לא הפריע לסדר היום, וקיבל עלית חתן תורה הקבועה ב"ה.

אנשים אינם מפסיקים לדאוג, הנכד ר' יעקב ישראל קניבסקי שלא זז מד' אמות של רבינו, ובמסירות הראויה לשבח מסייע במה שיכול, סיפר שהוא מקבל ליום אלפי טלפונים (!!!) מכל העולם מאנשים שדואגים לשלומם.

מעניין, כי לכולם יש שאלת סיכום אחת: האם רבינו לומד את סדרי החובות הרגילים. זה מסמל יותר מכל את המבט על רבינו, לא שואלים אם הוא אוכל ויושן, גם לא מעניין הבריאות, העיקר העיקרים מה שבעבורו נברא העולם: תורה. האם הוא בהספקיו הרגילים או לא.

אליו התכוונה הגמרא עבודה זרה ה. 'שהראה לו הקדוש ברוך הוא לאדם הראשון דור דור ודורשיו דור דור וחכמיו'. הוא ה"חכמיו" של דורנו. יאריך ה' ימיו ושנותיו בטוב ונעימים.

בשבתות אחרונות ועל פי בקשתו של חתן רבינו הגאון רבי שרגא שליט"א, כשרבינו מקבל עליה, הוא יושב ומקרבים אליו הספר תורה. הגר"ש אמר שכך גם נהגו אצל אביו בתקופות האחרונות לחייו כשהיה חלש ולא היה בכוחו לעמוד.

כי בם חייתני!!

שבוע פרשת נח תשפ"א

רבינו, אוי לי שראיתך כך (שבת ל"ג א'). נכנסתי לחדרו של רבינו ונחרדתי, הוא שכב במיטתו מסובל ביסורים, נדמה שתמצית מכאובי הגוף שבעולם התנקזו היישר לגופו ובעיקר רגלי מרן שליט"א שהלכו תמיד לדבר מצוה. את אשר יאהב ה' מוכיח, והתוכחה כואבת ומייסרת. רבינו הביט בי במבט מיוסר, ושתק. עיקר השכר על היסורים - שתיקה (גמרא). ניגשתי ושאלתי לשלומי, והשיב לי בקיצור, ברוך ה'. ושאלתי בקצרה שני שאלות דחופות שנוגעות לשידוכים.

כבר ימים ארוכים הוא סובל מאוד מכאבים איומים ברגלים, ובני הבית המסורים משתדלים לעזור במדת האפשר. וביום שלישי ט' חשון הביאו פרופסור מומחה שניתנה לו הרשות לרפאות, הרופא הציץ ברגל, והיה המום, הוא אמר לבני הבית כי המצב חמור ומכריח טיפול מיידי.

ואז הוא נשאר קרוב לשלוש שעות וטיפול באופן יסודי וכולנו תקוה כי מצבו של רבינו ישתפר בס"ד, שמעתי שבזמן שהוא טיפל בו היסורים היו נוראיים ובוקעים רקיעים, רבינו התייסר באופן שקשה להעלות על הכתב.

ובת קול יוצאת ואומרת, 'אשריך שראיתני בכך שאילמלא לא ראיתני בכך לא מצאת בי כך' (גמרא שבת, שם).

מרוב יסורים לא יכל רבינו לקום מהמיטה במשך כיום, והתפללו במנין בחדרו וכן למד על מיטתו.

אוי לי שראיתך בכך - ידו הימנית של רבינו
חבושה כולה מחמת הפצעים והזיהום

דווקא בימים אלו, תחילת חודש חשון תשפ"א פורסם בשם רבינו כי סדרי הלימודים של התנ"ך וישיבות והכוללים ימשיכו כסדרם, על אף התנגדות הממשלה החילונית, שמחמת חשש הרחוק להידבקות כדי לא להתקבץ יחדיו במוסדות הלימוד, בשם רבינו פורסם כי תורה מגנא ומצלה, ויתחילו את כל הלימודים.

מעניין, כי הוראה זו התפרסמה בכלי התקשורת ונעשה רעש גדול מאוד, שנאת תלמידי החכמים שבקרבתם עלתה שוב והחלו לדבר בגנות 'ציבור החרדים הנוהגים לאורו של יהודי קשיש שאינו בקי ברפואה'... עפ"ל. אבל בחסדי ה' אנחנו קמנו ונתעודד, ב"ה לא קרה כל נזק וסייעתא דשמיא ליותר את בני התורה.

מי יודע אולי העין רעה של הפרסום הגדול הזה, שלא זכור כמותו, גרם למצבו הרפואי של רבינו.

מודעות בפתח בית כנסת "לדרמן"

עש"ק לך תשפ"א

שבת נסיון האמונה בהשי"ת. מצבו הרפואי של רבינו הולך ודועך. הודו לה', אפשר לשאול אותו שאלות ולקבל תשובות, זוכים להתפלל איתו במנין כרגיל, אבל נראה כאילו כבר מאס בעולמו השפל, אין לו שום טעם בגשמיות, קשה לו מאוד המזון, הוא מותש וחלש, לומד באפיסת כוחות ממש.

אנא ה', שומר ישראל, שמור שארית ישראל!

שבוע פרשת וירא תשפ"א

חסדי ה' כי לא תמנו. בלי שום הסבר טבעי והגיוני, הפצעים מתרפאים במהירות והיסורים נראים כפוחתים, הפרופסור הגדול שמלווה אותו בביקורת כמעט כל יום אומר כי 'פציינט זה לא גומר להפתיע אותי'.

מעניין מאוד, כי כמעט כל הרופאים הגדולים שמטפלים ברבינו רחוקים מאוד מהדת, עם זאת כולם נקשרים אליו בצורה בל תתואר, הם רוחשים לו כבוד אדיר החל מהפגישה הראשונה, וזה לא מפני שהוא מכבד אותם... להיפך, הוא גוער בהם שהולכים בלי כיפה... אבל הלב היהודי מרגיש את קדושת התורה והוא נמשך אחריו.

שבוע פרשת תולדות תשפ"א

בימים האחרונים רבינו אמר משפטים שמיימיים, והכל עומדים ומתפללים ויראים מי יודע מה כוונתו. ארשום כאן רק מה שראיתי בעצמי או שסיפר לי בעל המעשה.

נכנסתי אל רבינו כ"ח חשוון תשפ"א, רבינו נח במיטתו מותש וחלש, ועם כניסתי לחדר שמח בבואי ואמר יישר כוח שבאת, תישאר כאן כי אני רוצה להישאר לבד (ברכות נ"ד ב' חולה צריך שימור), אמרתי לו כי אין רגע שהוא לבד, כל הזמן יש אנשים, וכי גם כעת נמצא כעת הצדיק רבי גדליה הוניגסברג (שנח במיטה הסמוכה), נענה ואמר, תישאר גם.

ורבינו שכב במיטה ביסורים, היה ניכר כי שום תנוחה אינה מטיבה איתו, נוסף על כך שזה ימים ספורים שלא ישן כהוגן ממכאוביו, לפתע הוא מביט בי ושואל, אתה יודע מתי משיח כבר בא, השבתי לו 'היום! אם בקולו תשמעו, ושתק.

אחרי זה דיבר על רעייתו הרבנית ע"ה. ואין כדאי לכותבם.

אח"כ שאלו אותו עם מעונין לקום וללמוד בחדר השני וענה איני יודע מכלום, אני מעונין רק מה שה' רוצה.

אחרי זה הגיע הנכד ר' אריה, ורבינו פונה אליו ואמר בשבחו של רעהו הבלתי נשכח הגאון רבי בערל וינטרוב, ואח"כ אמר שרוצה לקום ללמוד.

בשעות הבוקר רבינו בכוחותיו ב"ה, החלו להכניס קצת אנשים, נוסף על כך שזה כבר כשבועים שחזר רבינו לשמש כסנדק, אך מפאת חולשתו רק אחרי ותיקין. בימים אלו זה בשעה כשש וחצי בבוקר, בעלי הברית צריכים להתאמץ מאוד עבור זה, לא קל לבוא עם המשפחה, ועוד ממרחק, בשעה כזו.

הבן רבי שלמה (מאחורי רבינו) הגיע
להשתתף בתפילת שחרית במנין המצומצם
לכבוד שמחת הברית לנכדו שנערכה מיד
אחרי התפילה

יום רביעי ב' כסלו תשפ"א

נכנסתי בשעת אחרי צהרים לחדרו של רבינו, רבינו שכב לנוח, החדר היה חשוך כדי שייקל עליו המנוחה, נכנסתי והבחנתי כי הוא לא רגוע, הוא אפוף מחשבות, מיד כשראה אותי שאל לשמי, עניתי, וביקש שאשאר. אחרי זה אמר מה חידשת היום, ואמרתי לו הערה בדברי המשנה ברורה הלכות ברכות, והגיב יישר כוח. דברי התורה החיו את ליבו.

אחזתי בספר תהילים והתפללתי בו, אחרי איזה זמן פתאום פונה רבינו ואומר לי בקול מתחנן, תתפלל עלי שאני אדע את כל התורה כולה.

מרוב הפתעה, שאלתי שוב "מה?"

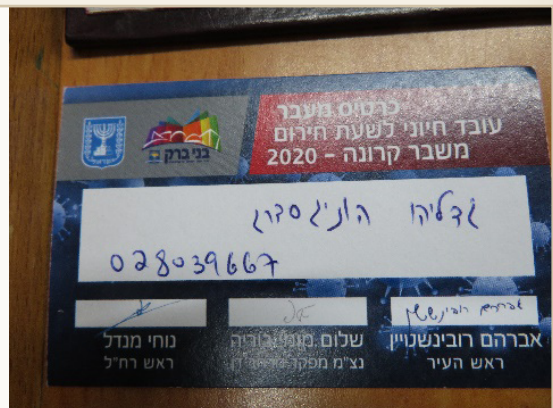
אמר וחזר על הדברים.

התביישתי מעצמי, ננס מול ענק הענקים, כל רז לא אניס ליה, שוכב מיוסר ודואב, כל העולם חל מפניו ואין לו בעולמו אלא דביקות בתורה בכל שניה ושניה, והנה בשעות אלו הוא מבקש שיידע את כל התורה כולה.

כמובן ש "בירכתי אותו" ברכת הדיוט חמה, ושמה.

עודני מצטמרר לחשוב על מדת הענווה של שר התורה שאינו מאמין בעצמו כלל. מוסר השכל של ממש.

הנכד המסור רבי גדליה הוניגסברג קיבל
כרטיס מעבר לשעת חירום בתקופת ה"עוצר"
שהטילו חוקי הבריאות בעת פרוץ נגיף
הקורונה - גם נצ"מ וראש הרח"ל הבינו את
חשיבותו, בכדי שיוכל לבוא ולשרת בקודש

ליל ש"ק ויצא י"ב כסלו תשפ"א

רבינו יצא כדרכו אחרי ערבית לבית הכנסת הסמוך 'לדרמן' לומר למאות המתפללים גוט שבת, אלא שבאמצע אירע משהו מענין. המתפללים, שמקפידים מאוד לעטות כל הזמן מסיכה לפי הוראות הגבאים, עברו על פניו של רבינו, ואז הוא סימן לכמה מהם להוריד את המסיכה מהפנים. הדבר נשנה גם בהמשך התור הארוך, מפעם לפעם הוא סימן בידו להוריד את המסיכה.

השמועה, כמובן, עשתה לה כנפים, שמועות שונות ומשונות התהלכו מרגע זה בין הבריות, לְמַעַן בדיוק היתה הכוונה, האם כבר לא צריך מעתה ללכת עם מסיכה, או שפשוט הוא רצה לראות את פני האנשים הבאים למעונו, ואולי סיבה אחרת. גם בני הבית המקורבים לא ידעו בדיוק להסביר את הדברים, עובדה זו, סותרת לכאורה, את דעות גדולי הרבנים שסוברים כי חובה גמורה ללכת עם מסיכת פנים כשנמצאים בציבור.

מקום מושבו של רבינו מוקף במחיצות בימי
'קורונה'

כך או כך, לליל שבת האחרת, הגיעו אלפי איש, בעיקר בחורים צעירים וסקרנים, אל בית הכנסת של רבינו כדי לומר גוט שבת ולראות בפלא הגדול, שהוא מבקש להוריד מסיכה... אחד המתפללים הקבועים (הרב י. פ.) שכנראה לא ידע ממה שהתרחש, אמר לי בסיום התפילה שאינו מבין מה קרה, מדוע היום הגיעו ציבור כ"כ גדול שאפילו בליל ראש השנה לא מגיעים...

אך לאכזבת כולם רבינו לא העיר כלום לאף אחד. ההשערות גברו הפעם שבעתים, אבל לכולם היה ברור כי זה ענין של זמן עד שהוא יעיר על כך.

ואכן בקבלת קהל בימי השבוע, כבר החל רבינו להעיר פה ושם לאנשים שלבשו מסיכות 'בשביל מה יש לך שמאטה (-סמרטוט) על הפנים' שאל רבינו מישהו, ולאחר אמר לא צריך את זה, והראה בידו בדיוק למה הוא מתכוין. לדידו, מה שלא צריך ללבוש - לא לובשים. אין 'סתם', המושג 'אם לא יועיל לא יזיק' לא קים אצלו, כי אם לא יועיל הוא יזיק. כמו שרגיל רבינו לספר בשם החזון איש שהשיב פעם לאחד ששאל מדוע לא ילכו עם תכלת בציצית, שהרי אם לא יועיל לא יזיק, ומה רע לקיים דבר שאולי יש בו מצוה.

החזון איש השיב לו בעובדא מימי עלומיו בעיירה קוסובא, שהיה אחד שאינו בריא בנפשו שהלך במשקפים בלא הזכוכית, שאלו אותו מה הענין בזה, וענה אם לא יועיל לא יזיק... זה המבט של החזון איש!

בליל ש"ק וישב, היתה הפתעה. מאות האנשים שהגיעו להתברך, שפשפו עיניים בתדהמה, רבינו סימן כמעט לכל אחד שעבר מולו ולבש מסיכה, שיוריד אותה! ראייה יותר ברורה מזה כבר לא צריך. לדעתו, המסיכות מיותרות לגמרי, אין בהם כל צורך, ומה שלא צריך אין ללבוש!

'אנחנו משערים כבר את הסערה האדירה שהדברים יעוררו, אבל יש לנו כבר נסיון...', הרי ראינו כולנו שאחרי שאמר לפתוח את תלמודי התורה בתחילת זמן אלול, לא רק שלא נגרם כל נזק אלא התחלואה ירדה מאז עוד ועוד, גם כשרבינו אומר דברים הכי משונים, הוא צודק לגמרי, הוא רואה למרחוק, אין טעם להתחיל להכחיש או להסביר, אלו העובדות וכך פני הדברים, התבטא נכדו המשב"ק של רבינו שעוסק בעניני הציבור.

בשביל מה אתה צריך את זה?

י' לחודש כסלו תשפ"א

בחסדי ה' בלא שום הסבר טבעי, רק בכוח התפילות וסייעתא דשמיא, שיפור אדיר ומשמעותי במצבו הרפואי של רבינו. מיום ליום הוא מתאושש, יש לו את הכוחות להשיב לשואלים ולברך אנשים.

ב"ה הגבאים החלו להכניס אנשים לקבלת קהל, כל בוקר לקראת מנחה, ורבינו מקבל בסבלנות אחד אחרי השני, באחד הימים אף סימן בידו שלא לצלם אותו, ובני הבית שמחו שהנה הוא כימים ימימה...

גם הבריתות ממשיכים כל בוקר בס"ד, בבית רבינו, אך במתכונת מצומצמת של אבי הבן והסבים בלבד אחרי תפילת ותיקין. בתו המסורה הרבנית צביון תחי' לא מפסידה אף יום מלקיים כיבוד אב, ומידי צהרים היא מגיע לדרוש בשלמו.

על כל השמחה על הפלא הלא טבעי, יש דבר בולט שרבינו שינה ממנהגו: הוא מתעטף בשתיקה מוחלטת. מלבד תשובות קצרות ממש, וברכות למבקשים, והוראות קצרות, הוא לא מוסיף אף מילה! שלא כדרכו שהיה שופע מעיינות של חכמה ודברי תורה, עובדות והנהגות ומעשה רב מרביתו הגדולים, הוא לא מספר מילה.

יום שישי ועש"ק וישלח תשפ"א

אוהל מיוחד נבנה ברחבת בית רבינו כדי לקיים בו אסיפת מועצת גדולי התורה, באסיפה הוסיפו חברי מועצת חרשים והודיעו על מספר הודעות כלליות. האוהל המיוחד נבנה עם שחר בכדי לקיים בו אסיפה של כעשרים רגעים, לאחר מכן כשרבינו יצא מן האסיפה, פועלים פירקו את האוהל, עוד לפני כניסת השבת.

במרגלות בית רבינו, האוהל שבנו לעשרים רגעים!

ימי החנוכה תשפ"א

בחסדי ה' רבינו יצא אל פתח הבית להדליק את הנרות, לא היה לו הכוח לעמוד וברך והדליק מיושב. מילות הברכה של היום הראשון 'שהחיינו וקיימנו והגענו לזמן הזה' הדהדו באויר והלמו כמו אלפי פטישים. מי חלם לפני שני חודשים שנגיע לרגע הזה.

מסירות נפש לקיום מצוה דרבנן - מדליק
מיושב את הנרות באפיסת כוחות!

אמנם, הזכרון בשנים עברו, עת היה רבינו בהדרו עומד ומברך בניגון המיוחד ומאות איש מביטים בצפיפות ועוקבים אחר כל תנועה שעושה על פי הנהגותיו המיוחדות, ושירת המעוז צור שהיה מזמר בחדרו ועל מקומו, ובעונותינו השנה לא זכינו לזה. אך העיקר שגוף המצוה התקיימה בשלימות.

הכסוי המיוחד לעמוד הש"ץ שקנה רבי
יקותיאל דרשוביץ

מיותר לציין כי השנה רבינו לא יצא לבקר את הילדים כמנהגו מימים ימימה כדי להרבות בסעודה, אבל את מנהג 'דמי החנוכה' הקבוע שרבנו מחלק בכל שנה לנכדים שאינם נשואים, זכינו שהתקיים, אמנם היה קצר מאוד, ('כדי פלש - תמונה', כמו שהיה אומר מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל) הנכדים הגיעו לביקור קצרצר, קיבלו מטבע וכמובן, 'ברכה והצלחה', ומיד נכנס הבא בתור. גם ה'קצר' הזה ארך יותר משעה כשעברו מאות נכדים בלי עין הרע.

שבת קודש פרשת מקץ תשפ"א. רבינו מתכונן לחיי הנצח.

רבינו התעורר בשבת משנתו (בדיוק בשבת זו בה קראו על החלומות שהתקיימו) לקראת מנחה ואמר לי, היה אחד שלוה ממני כסף לפני זמן רב ועוד לא החזיר, וזה לא בסדר, צריך להזכיר לו שהוא חייב לפרוע. הרי זה לא כספים שלי זה צדקות.

דברי רבינו אלו היו לפלא כי כמעט שאינו מדבר לאחרונה, מלבד מילים ספורות ומדודות, ואז לפתע הוא נשמע ממשיך ואומר 'חבל, אם הוא יפרע, הוא יתפטר מהחוב, וגם אני יתפטר מזה' (כי האריז"ל אומר שמלוה שחייבים לו כסף ונפטר, יבוא גם הוא בגלגול לעולם הזה, כדי שהלוה יוכל להחזיר לו, ורבינו הזכירו בעברו מספר פעמים).

ואח"כ נכנס בנו ר' שאול ורבינו חזר על הדברים בכאב, גם לר' גדליה שלא מש רגע מהזמנים הקבועים שיש לו בכל שבת, חזר רבינו על הדברים ולא היה רגוע מזה כלל.

למעשה נודע, כי לפני מספר שנים ביקש רבינו מבנו הצעיר ר' שאול שיהיה אחראי על כספי הגמ"ח שיש לו, כי יש מספר לוויים שלא פרעו את החוב, והיות וחושש שמא לא יחזירו, אינו רוצה אחריות של כספי צדקה, לכן ישלים את הסכום שלוו מכספו האישי של רבינו, ואם בהמשך הם יפרעו הוא יחזיר לעצמו את הכסף, והכל שלא להיכנס לשאלות של דיני ממונות וצדקה. ובאמת עד היום יש לוה אחד שלא פרע את החוב, מחוסר יכולת.

עוד דבר מאוד מעניין, בימים האחרונים רבינו ציין שגמר מסכתות בלימודו בעל פה. צהרים אחד הוא אמר 'ב"ה גמרתי מסכת כלאים', ואמש אמר לבנו ר' שאול היום סימתי (בהרהור) מסכת בבא בתרא ומסכת הוריות, והוסיף בענווה 'הוריות זו מסכת הכי קטנה, וגם אני איש הכי קטן'.

יום ה' טבת תשפ"א

נכנסתי בשעה חמש אחרי צהרים ורבינו נח במיטה, בזמן הזה הוא שעת המנוחה שלו, ובסמוך נח ר' גדלי' הוניגסברג, כשהוא אוגר כוח לקראת השיעור שעומד למסור בישיבתו תפארת ציון ובקהילתו שונה הלכות. כשרבינו ראה אותי שאל אם אני רוצה משהו, השבתי לו שיש לי מספר 'שמות' הזקוקים לישועה, ובירך את כולם.

אח"כ שאל, מה לומדים ועינתי כעת הלכות שמיטה, ושאל לחידודי אם נטיעה בשביעית דאורייתא או דרבנן (התשובה, דאורייתא). ושאל את ר' גדלי' שכבר הספיק להתעורר, ומה אתה לומד, והשיב דף היומי במסכת פסחים, ושאל אותו, האם מותר לכתוב בערב פסח, (התשובה, עד חצות היום מותר אפילו מעשה אומן).

לפתע אמר, ברוך ה' אני אוהז כבר בפסחים דף ל', בירושלמי. (והוסיף, התחלתי מהתחלה).

אח"כ ביקש שר' גדלי' יסייע לו ללכת לחדר השני וללמוד, ואז לפתע הוא החל לדבר קצת מאשר על ליבו, ואמר דברים שלא היינו רגילים לשמוע בכל השנים, וכה אמר: 'ברוך ה', הקב"ה שלח לי אנשים שיסייעו לי, יישר כוח לכם'.

אמרנו לו, רבינו, יידע נא כי אנו מרגישים שמחזיקים ספר תורה, וכי כשרבינו זקוק לעזרה אומרים קודם לשם קדושת ספר תורה! כפשוטו, כמו שאמרנו בגמרא מכות כי תלמיד חכם חשוב יותר מספר תורה. כששמע את הדברים חיך ואמר יישר כוח. אבל אני לא תלמיד חכם אלא עם הארץ גדול. השבנו בבדיחות 'ולואי ויתרבו עוד עמי ארצות כאלו בדור'... וחיך.

ואז העזנו לשאול, מפני מה זכה רבינו להיות דבריו נשמעים בכל העולם, בכל הארץ יצא קו ואין מי שאינו מכירו, על אתר הוא השיב בשיא הפשיטות 'מפני שלמדתי תורה'. (כמה עוצמה טמון במילים הפשוטות האלו).

מענין, כי על אף חולשתו הרבה, שאפילו נטילת ידים שקודם הלימוד היה צריך עזרה, מכל מקום כשהתיישב ליד הגמרא נתמלא רוח צעירה, חיש מהר התחזק והגביה לעצמו את הגמרא.

ליטול ידים לבדו אין כוח - אך לאחוז בגמרא יש כוח!

חי בשביל חסד

יש ימים בהם רבינו כ"כ חלש שאין לו הכוח לעשות שום דבר, אבל כשמבקשים להכניס כמה אנשים לברכה הוא מסכים, באותם רגעים מתגנבת הרגשה כזו, שבעצם קיבלנו את רבינו במתנה בשבועות האחרים רק למטרה אחת: לעזור לבניו אהוביו של הקב"ה, לעשות חסד עם שבורי לב ונדכאים שסך הכל מבקשים לשמוע "ברכה והצלחה" או "רפואה שלימה" מרבינו. אף אחד לא בא לספר סיפורים, לכולם יש צרות, כי כל העולם הזה הוא צרות, והנסיין שלנו הוא לעבור אותו בהצלחה ובאמונה.

באותם ימים קשים שבאזור חג הסוכות לא העלנו בדעתנו כי עוד יבוא יום והחדר יתמלא אנשים, והנה החדר שוב 'עולה על גדותיו', וידי צוות הגבאים מלאות העבודה, זה מכניס וזה מוציא.

מי האמין? רבינו בתקופת חולשתו מאוד מקבל ישיבה למבחן

אנו רואים בחוש שרבינו חי אך ורק עבור אחרים. ימים בהם הוא חלש כ"כ שאין לו הכוח להביט בגמרא ויושב מהורהר שקוע ומונח בלימוד. המחזה לאחרונה חוזר הרבה על עצמו, רבינו במין תנוחה כזו של חושב, מהורהר, ורואים בחוש שאין לו בעולמו אלא דביקות בתורה הקדושה.

תענית עשרה בטבת עש"ק ויגש תשפ"א. היום היו מספר בריתות אחרי שחרית, והמוהל רבי שלמה גלבר מציין לי בהתפעלות, תראה כמה הורים מוכנים להשקיע עבור יראת שמים של בנם. מגיעים לפה כמעט במסירות נפש, בימים של גשמים נוראים, מחוץ לעיר וגם מערים רחוקות ממש, אחד הבריתות הם בן להורים המתגוררים באזור עוטף עזה, וגם אחרים לא גרים כאן ברחוב רשב"ם... רובם גרים רחוק ועושים כל מאמץ להיות בשעה 6 ורבע בבוקר בבית רבינו, לזכות לסנדק ירא שמים שישפיע על הרך הנולד. אשריכם ישראל עם קדושים.

אל ייאוש

באחד הימים ניגש אלי בן רבינו, ר' שאול, וכה אמר לי:

דע לך, כי כמה שכל העולם יודע שהוא מריה דכוליה תלמודא, והמושג 'כל רז לא אניס ליה' אינו גוזמא בכלל. לא נעלם ממנו שום רש"י קצר או מדרש נידח, מפרשים על התורה והתלמוד כולו, ממש שולט בהכל, הנה כל מה שאנחנו מכירים אותו הוא אפילו לא אחוז אחד ממאה כמה שהיה בשנים הטובות.

כי אחרי סוכות שנת תשס"ב שקיבל את האירוע מוחי (ולמעשה זה כבר התחיל תקופה קודם) נפגם לו הרבה מאוד מהזכרון, ועם כל זה, הנה רוב כלל ישראל שידע על הבקיאיות והשליטה שלו, זוכר אותו מהשנים שכבר זוכר פחות טוב. ונציין רק שרוב המכתבים שהשיב רבינו לשואלים (רבבות רבבות) שמהם יצאו בשנים אחרונות למעלה ממאתים ספרים על ידי שואלים שונים, נכתבו אחרי שנת תשס"א, וכן כתיבת ספרו שערי אמונה ב' כרכים, דרך חכמה, שיח השדה חלק ג', טעמא דקרא החדש, וביאוריו לסיפורי התפילה 'שיח שפתותינו' שכולם מלאים ברבבות מקורות אין סופיות של ידע ועמקות אדירה, כל זה, כבר מאז 'שזוכר פחות', ונהיה בן אדם אחר.

וזה מוסר השכל גדול מאוד עבורנו, האנשים הפשוטים.

כי הנה אדם כמוהו שהכיר היטיב את עצמו, הוא ידע כמה הוא יודע והוא יודע אחרי כך כמה הוא חלש, לא נשבר מזה בכלל, ולא היה בצער, מעולם לא דיבר ולא הזכיר את כמות הידיעות שידע פעם, אלא תמיד לומד כרגיל בכל רגע פנוי את סדרי הלימודים שלו, ולא אומר לעצמו 'בין כה אני לא כמו פעם, חבל להתאמץ', ממנו יקח כל אדם קל וחומר וכן בנו של קל וחומר, שגם קטנים כמונו שבקושי יודעים מסכת או שנים, יתאמצו ללמוד עוד ועוד כל אחד כפי כוחו, ולא להתייאש בשום מצב בעולם. כך דברי ר' שאול, ונעימים הדברים ומחזקים.

שב"ק פרשת ויגש תשפ"א

רבינו התעורר משנת הלילה, ואמר לבנו קודם שחרית כותיקין, כי הנה כעת הוא באמצע ליישב שאלה שנשאל במכתב אחד על סתירה בין דרך אמונה בשני מקומות, בהלכות כלאים. (והיה כ"כ שקוע בדברים, והתברר שחלם מזה, וכל כך היה בטוח עד ששאל בחרדה אם חלילה לא אחז בעט ח"ו בשבת קודש להשיב תשובה...).

שבת פרשת שמות תשפ"א

רבינו אמר בסעודה שלישית: את ההפטרה של היום קראתי בשבת של הבר מצוה שלי, והחל לנגן, הבאים ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל, בני הבית שמחו מאוד שיש לו הכוח והרצון לדבר על תקופות ישנות, וכמה מהם החלו לשאול איפה היה בר מצוה שלו ומי השתתף ואיזה ספרים קיבל, ולמרבית הפלא רבינו שליט"א השיב ברצון על השאלות, ואף הרחיב להשיב על עוד שאלות, עם מי למד בישיבת תפארת ציון, וסיפר מעט על רבותיו שם, ואז באמצע הכריז בניגון הפסוק 'דור הולך ודור בא והארץ לעולם עומדת'.

גם אחרי זה סיפר קצת מישיבת לומז'א בפתח תקוה, שם למד כבחור, ועל ידידו הטוב הג"ר דוב (ברל) וינטרוב, שלמד עמו שנים רבות, גם סיפר על גדולי הדור שהכיר, מלבד מרן החזון איש, כדוגמת מרן הרב שך והרב שטיינמן זי"ע, ועוד ועוד דברים (ורובם כבר מוכרים והג"ר גדליה הוניגסברג שליט"א הדפיסם בספרו 'מנחת תודה' ועוד).

ובסוף חזר רבינו ואמר באנחה, דור הולך ודור בא 'התורה' לעולם עומדת.

באחד מימי השבוע הוצרכו למדוד לרבינו שליט"א חום על ידי נתינת 'מד חום' תחת הלשון, כששמע שמבקשים שיוציא הלשון שאל, וכי אתם רוצים לבדוק כמה לשון הרע דיברתי בלשון? כמה אופייני לרבינו שתמיד מחפש לתקן מדה כנגד מדה בכל הצרות שיש. (ורגיל לומר ללמוד פרק כיצד הרגל, למי שיש לו כאבי רגל וכידוע כל זה)

השבוע יום רביעי אירע דבר לא שגרת, בבית רבינו היו אחרי ותיקין, שבע בריתות! זהו מספר בהחלט לא שגרת, ודורש היערכות לא קלה. שבע בריתות אורך כשעה ארוכה, וידי שני המוהלים לא נחים לרגע. וסימנא מילתא היא שחל בשבוע שקוראים בו 'ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאוד מאוד, ואמרו חז"ל לדיעה אחת, שהיו יולדות שש בכרס אחד...

כסלו תשפ"א

החלו לדבר על חיסונים שפותחו נגד נגיף הקורונה, ומיהרו בני הבית לשאול את רבינו אם הוא חושב שכדאי לעשות את זה או לא, ואמר 'למה לא, מה הבעיה'. בשלב זה כמעט לא ידוע דבר על החיסונים, ורבינו לא רואה בזה שום חסרון.

בחדש טבת תשפ"א

הציבור הכללי רועש וגועש. פותחו ושווקו חיסונים נגד נגיף הקורונה, ישנו פחד חבוי בליבו של כל אחד, האם זה יעיל ויועיל או יזיק. 'רבנים-עסקנים' שונים, משום מה, דווקא אותם שתמיד הולכים עם המיעוט, כבר מיהרו להזהיר מפני החיסון וחלילה לא לקחת מזה. 'גזירת השמדה וודאית', זועקות כמה מודעות שהודפסו על ידי עלומי שם, שלא סתם הסתירו את שמם...

כמובן, השאלה חיש מהר עלתה על שולחנו של רבינו, והוא בלי להניד עפעף אמר: לקחת את החיסונים. השאלות רק זרמו עם הזמן ורבינו בשלו: לא לחשוש. משפחת רבינו שעדיין לא נחלו בנגיף כדוגמת בן רבינו הג"ר אי"ש ונכדו רבי אריה מיהרו להראות דוגמא ציבורית, ולקחו את החיסון.

מוריד מסיכה!

ר"ח אדר תשפ"א

רבינו שותה מעט יין כהרגלו לכבוד ראש חודש ולכבוד 'מרבים בשמחה'. המוהל החסידי הרב גלבר שמתפלל בקביעות כותיקין עם רבינו, לא מפסיד את ההזדמנות לבקש מעט 'שיירים' מהיין.

בימים הבאים רבינו עבר לשיטת האצבע. הוא נחלש קיצוני, ובהרבה מאוד שאלות שמביאים לו מתוך פתק, הוא מצביע את התשובה בפתק. אם השאלה הכתובה היא, לעשות ניתוח או לא לעשות, הוא מצביע על המילה 'לעשות'.

גם בשידוכים, כשפרטי השאלה כתובים הוא מצביע על המילה הרלוונטית ובכך מבינים את התשובה. למעשה זו ירידה רפואית במצבו, כשאפילו לענות את התשובה הקצרה אין לו כוח.

איפה התינוק

והנה "סיפור חסידי", בדידי הוא עובדא, עיני ראו ולא זר:

יום שני פרשת תצוה, נערכו שני בריתות אחרי ותיקין. רבינו שימש כסנדק בשניהם, וכשנגמר וכולם הלכו רבינו התיישב ליד השולחן מהורהר מאוד, ראו שמחשבותיו בש"ס ופוסקים. הגשתי לו מעט ירק למצות 'פת שחרית', הוא הביט בי ואמר 'עוד לא, שאלתי בעדינות מדוע, וענה הרי אמרו שיש ברית, היכן התינוק'...

חייכתי ואמרתי לו שבעוד הוא משנן את גמרתו בעל פה כבר היו שני בריתות, רבינו כבר קיים את מצות הסנדקאות ויכול לטעום... הוא חייך וטעם מן הירק. העובדא זו הזכירה במדויק את המסופר על גאון הדורות רבי עקיבא איגר שפעם ביקשו בני משפחתו לקחת אותו למקום נופש, והביאו אותו לבית אחר והושיבו אותו על כסא מפואר לנוח.

כעבור שני שעות שאל הגאון איפה התינוק.

משלא הבינו, הוא הסביר, הייתי בטוח שאני יושב על כסא מפואר של הסנדק, ולכן אני שואל איפה התינוק...

אגב, שאלתי אותו במה הרב מהרהר כעת וענה 'בבא קמא'.

המוהל הרב גלבר בהכנות לברית בבית רבינו

פורים תשפ"א

רבינו הולך ונחלש. בקריאת המגילה בקושי נותרו בו כוחות, בנוסף, בימים אחרונים מרבה בשתיקה וכמעט אינו מוציא מפיו מילים. אפילו את ה'בו"ה' הקצר והמפורסם שלו הוא ממאן לומר, במקום זאת הוא מהנהן עם הראש לברכה. בני הבית מאוד מדוכדכים, חוששים מאוד שיש כאן פגיעה רפואית נוספת מסוימת.

ליל פורים ויומו הגיע החתן החשוב רבי שרגא שטינמן להתפלל כמידי שנה. מאז נישואיו הוא מתכבד לשבת ליד רבינו ולשמוע את המגילה מתוך המגילת אסתר המהודרת שלו. בואו אל הבית מזכיר ימים שמחים, מרבים בשמחה!

פורים תשפ"א רבי שרגא שטינמן הגיע כמידי שנה להתפלל עם רבינו ולשמוע עמו מגילת אסתר. משמאל - רבי יוסף שמעון אפשטין

בסעודת פורים בבית בנו ר' שאול השיכורים שותים לשכרה כרגיל, והתזמורת גם היא עושה את מלאכתה נאמנה. רבינו נכנס לזמן קצר לסעודה, ובגבורה עילאית של סבלנות ברזל אינו מעיר כלום לכל ה'חכמים' המחליטים שזו שעת הכושר להוציא ברכה רצינית לרגל היום.

אחד השיכורים, שתוי במיוחד, מתחנן מרבינו שיתן לו... נשיקה.

רבינו - בשתיקתו.

פורים חלף עבר, ורבינו ממשיך את סדרי הלימוד. הש"ס כבר מגיע לסימום, והוא כבר לומד את משניות טהרות, השנה שחל ערב פסח בשבת נוהג רבינו לעשות סיום גם ביום חמישי (על הש"ס) וגם ביום שישי, והשנה כבר הקדים בלימוד המסכת הנוסף שאותה הוא יסיים (מסכת ברכות בבלי וירושלמי) והחל ללמוד כבר.

א' ניסן תשפ"א.

השנה רבינו לא יוצא להשתתף באפית מצות בחבורה שמארגן חתנו ר' יהושע צביון, ולפני כחודש, סוף שבט, הקימו סמוך לבית אוהל קטן והביאו שם תנור נייד וערכו שם מצות, ורבינו הביט והשתתף בחלק מהפעולות. את ברכת האילנות בירך על אילן שנצפה מהחלון של דירת בנו ר' שאול. רבינו חלש ומותש, נראה שאין לו כוח להבלי העולם הזה.

הבחירות לכנסת ניסן תשפ"א

כמידי בחירות, גם הפעם כולם מצפים למוצא פיו של רבינו, וב"ה גם הפעם רבינו לא מתעניין יותר מידי ולא מעניין אותו כל מה שקורה סביב. אסיפות, שאלות הכרעות מידי יום באים למעונו אך רבינו שקוע בלימוד, ומחכה לרגע שיתנו לו זמן רגוע ללמוד.

הכל הומה וסוער ורבינו שקוע בתלמודו

הדופק הראשי

יום הבחירות י' ניסן תשפ"א

רבי גדליה הוניגסברג שמקבל מאות טלפונים מידי יום לחוץ מאוד. הוא יושב הכי קרוב ללישכת הגזית ומרגיש תמיד את דופק הציבור. לדבריו, זו הבחירות הראשונות שהוא לא מקבל שום שאלה על הבחירות כבר מתחילת הבוקר. בכל מערכת הבחירות הוא מעביר עשרות שאלות מאנשים בכל רחבי הארץ, עד כמה פלוני צריך להתאמץ ועד כמה אלמוני יצא לשכנע, שאלות שונות שמתעוררות במהלך היום וכדומה והיום - דממה. וכך, בלי שום מחשב או חיבור לעולם הרחב, רבי גדליה כבר צופה כי אחוזי הצבעה הפעם נמוכים מידי. בהמשך אכן יתברר שהוא צדק מאוד והרבה מהציבור היו אדישים רח"ל. (בהמשך היום הגיעו פה ושם שאלות).

בהמשך היום, בלי כל סיבה נראית לעין, כשעלה רבינו על יצועו, במקום לנוח קמעא הוא ביקש את... סידור התפילה. בלי

דיבורים, הוא החל להתפלל בלהט לפני שוכן מרומים שיחוס על עמו ישראל. רק בהמשך היום, הבינו הכל את גודל הסכנה, כי בדרך הטבע הסיכויים להקמת ממשלה שכולה עוינת לכל קודשי ישראל קרובה הפעם מתמיד. אחרי כמעט שעה של תפילה, רבינו קם ללמוד, ובימים הבאים התברר כי אכן ב"ה הקערה כולה התהפכה על פיה. באופן בלתי מוסבר כלל.

ערב פסח תשפ"א

זה כבר כמה ימים שרבינו כמעט אינו מדבר מחולשה, בקושי טועם משהו כדי קיום הגוף. אכילה של ממש - מאן דכר שמיה. נראה כאילו גופו הטהור מתמרק מכל אכילה ושתייה גשמית. בלתי לה' לבדו. אחרי שחרית של יום חמישי י"ג ניסן תשפ"א ערך את הסיום הש"ס כמנהגו מידי שנה כי הוא בכור, (כי השנה חל ערב פסח בשבת ומעיקר הדין מתענים הבכורים ביום חמישי), ואמר הכל בלחש ולא שמעו כלום, ואחרי זה אמר לי בנו ר' שאול שחשש מזה, שלא ישמעו וכדו' או שלא יהיה לו כוח בכלל לעשות הסיום לכן בשעת הסיום אמר גם איתו יחד, וסיים גם הוא את אותה המסכת כדי שיהיה סיום ודאי לכל הבכורים שסומכים על זה שלא להתענות.

אחרי זה טעם מעט יין, והסובבים שרו מעט.

המצב הוא שיש הרבה עליות ומורדות, איש לא יודע איך ירגיש מחר ובקושי יודעים מה הוא מרגיש, כמעט אינו מדבר, על יסוריו שלו עצמו קל וחומר שלא מוציא מילה מפיו. ר' שאול אמר לי, מידי פעם הקב"ה רוצה 'לנער' אותו שנתפלל חזק, אז מביא איזה לחץ גדול, כגון שפתאום בלי סיבה הוא מסרב לטעום כלום ויש לחץ גדול שח"ו לא יבוא לידי איבוד נוזלים.

חול המועד פסח תשפ"א

נסע אצל הכותל המערבי ביו"ט שני של חול המועד, וכן עברו כמעט מידי ערב לאמירת גוט מועד אחרי מעריב. גם הסיום הקבוע עם סעודת מצוה שעורך בנו ר' שאול התקיים כרגיל.

בסעודת סיום הש"ס שעורך בנו ר' שאול
בחול המועד פסח תשפ"א, נראה משמאל
רבי אביעזר פילץ

(תם ולא נשלם, תנצב"ה)

יוצא לז"נ מרן רבינו זצוקללה"ה
הונצח ע"י ידידינו מניו יארק ארצה"ב
הרב **יוסף דב** בן מלכה **פרעגער** שליט"א
והרב **דוד** בן גיטל **כץ** שליט"א
זכות רבינו יגן להם ולב"ב ולכיוצ"ח
לטובה לברכה ולהצלחה הון ועשר בביתם וצדקתם עמדת לעד

Project of Israel Heritage Foundation